

Sabin - Ștefan Pavelescu

CITADIN

- roman -

București, 2021

Ilustrația copertei: *Veronica Gonzalez*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PAVELESCU, SABIN-ȘTEFAN

Citadin : roman / Sabin-Ștefan Pavelescu. - București :
Bifrost, 2021

ISBN 978-606-95183-0-4

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autorului.

Copyright © 2021

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

P R E F A Ț Ă

O stranie interferență a lumilor paralele

Nu am pornit de la prejudecata că, în cazul unui prozator debutant, nu trebuie să am prea mari așteptări în ceea ce privește stilul – care presupune un exercițiu îndelungat al scrisului, tematica abordată, etc. Dar în cazul romanului CITADIN - de Sabin Pavelescu, surpriza a fost de mari proporții. Însuși motto-ul cărții - citându-l pe Tolstoi - sugerează o temă dificil de abordat, din toate punctele de vedere, pe care cartea de față o dezvoltă cu surprinzătoare abilitate.

Romanul scris, conform spuselor autorului, între anii 2013 – 2018 și compus din două părți: BOALA, respectiv, NUNTA, își justifică titlul - aparent comun, neutru - prin faptul că personajele evoluează în mediul urban, într-un spațiu geografic nedefinit, care poate să aparțină oricărei zone a lumii civilizate. „Atunci când omul simte o durere fizică, începe să-și pună întrebări” este fraza de început, în care vocea narativă anunță o atmosferă spirituală propice meditațiilor asupra sensului vieții, meditații generate de o întreagă rețea a situațiilor care se succed într-un ritm cu totul neașteptat, una

provenită din cealaltă, precum o Matrioșa, cu personaje care se regăsesc în existența dublului lor, trăitor într-o altă epocă. Primele pagini par să anunțe un roman polițist, în care urmează a se investiga o moarte suspectă dar pe parcurs, fără a invoca teze și stiluri perimate, romanul se susține prin stilul de mare plasticitate, realizând situații, atitudini stranii, atenția naratorului îndreptându-se asupra tuturor personajelor din rețeaua densă a paginilor, în egală măsură, totul derulându-se într-un peisaj amintind de filmele lui Ingmar Bergman, în timp ce straniile apariții / dispariții ale personajelor trimit spre proza lui Mircea Eliade. Însăși existența cu totul neobișnuită a personajelor propune un mod de a se adapta unei realități nedefinite, după chiar mărturisirea - concisă, redusă la esență - a unuia dintre acestea: „De ce nu duci o altfel de viață?//Păi, tocmai asta fac. Trăiesc o altfel de viață. Mă integrez în lume în felul meu.”

Ceea ce menține la cote înalte interesul cititorului este dialogul, încheșat, plastic, abil, fără încărcături de prisos, dar și descrierile cu nota lor meditativă, cu sugestii neașteptate, adesea străbătute de un umor subtil: „... privirea lor năpăstuită și gura schimonosită de sărăcie crea un sunet tânguitor care anunța mai degrabă reîntoarcerea ciumei decât un bun venit vizitatorilor.” Însăși culoarea cerului este un element

declanșator al unor reflecții privind corelația dintre lumea celestă și insul trăitor în lumea terestră: „Existau unele locuri unde cerul era mereu gri. Orice altă culoare, cu excepția unui albastru celest ascute marasmul, descurajarea sau frica, ori melancolia, în cazul apusurilor rumenite care îți amintesc toate păcatele pe care le-ai înfăptuit și toate ocaziile în care ți-a fost oferită iubire, dar tu ai refuzat să plătești cu aceeași monedă.”

Finalul romanului, marcat de apariția Diavolului incapabil să răspundă incomodei întrebări: „Ce a fost în mintea ta atunci când încercai să-I oferi lumea? Nu era evident că va refuza?” amintește insistent de Bulgakov și dovedește, în ceea ce-l privește pe autor, o bună asimilare a lecturilor esențiale .

Abordarea îndrăzneță și originală a unei teme dificile, susținută de o voce narativă echidistantă, constituie o provocare atât pentru autor cât și pentru cititorul rămas cu impresia că, și după repetate lecturi, paginile acestui roman cer o revenire asupra lor.

Carmen Focșa

Membră a Uniunii Scriitorilor din România

„Mașini, pentru a face ce? Telefonul, pentru a transmite ce? Școlile, universitățile, academiile, pentru a învăța ce? Ședințe, pentru a discuta ce? Cărți, ziare, pentru a transmite informații despre ce? Căi ferate pentru a merge încotro? Și cine merge? Milioane de oameni adunați și supuși unei singure autorități pentru a face ce? Spitale, medici, farmaciști pentru a prelungi viața, dar pentru ce să o prelungească?”

Lev Tolstoi (10 Mai 1910)

Partea I
BOALA

Atunci când omul simte o durere fizică, începe să-și pună întrebări. Punându-și întrebări, se sperie. Ar putea avea cancer. Are nevoie de o consultație. Înainte de a pleca la spital, umblă prin casă de colo-colo ca un zănatic și nu-și găsește locul. Până la urmă își mai aprinde o țigară și se schimonosește. Nu suportă gândul că e bolnav de cancer. I se pare că viața e nedreaptă. De ce să pățească așa ceva tocmai în acel moment. Se gândește la toți prietenii săi și îi urăște fiindcă sunt atât de sănătoși. Toți cunoscuții lui se simt bine. Cunoaște vreo doi care pot să alerge câte o oră fără să se oprească pentru a-și trage răsufierea. Pare de neconceput. Ar merita să le taie cineva picioarele.

În drum spre spital, începe să se gândească la divinitate: o fi sau n-o fi? Dar după ce medicul îi spune că e vorba de o oarecare anomalie ce nu pare să prezinte vreun risc serios, omul se-ntoarce acasă disprețuindu-se pentru momentele în care s-a temut.

Frica de boli e sufocantă și poate să creeze pe bună dreptate numeroși maniaci, în schimb, o teamă mai rar întâlnită era cea care-l înrobise pe Franco. Acesta era disperat din pricina pragului veșnic. Problema în sine era dificil de adus în discuție. Dacă doreai ca societatea să te ia în serios, era de preferat să nu dezbați asemenea chestiuni.

În ceea ce-l privește pe Simon, acesta era un simplu om care nu credea în coincidențe, destin și nu folosea niciodată expresia „din întâmplare”, însă, întâmplarea făcuse ca el să descopere cadavrul lui Franco, sprijinit de zidurile catedralei centrale. Nu era prima persoană decedată și cu siguranță nici ultima, dar ceea ce era straniu în legătură cu omul găsit fără suflare, era faptul că pe fruntea acestuia se puteau observa câteva picături de ceară. Îl privea pe Franco. Între cadavru și el,

nu era nici o diferență. Aceleași picioare și aceleași trăsături. Poate că avuseseră și aceleași porniri. Se-ntrebă-n sinea sa, oare când avea să plece el însuși de pe lumea aceasta și în ce fel de circumstanțe? Spre deosebire de Simon, cei mai mulți se comportau ca și cum ar trăi veșnic și trăgeau cu dinții de ultima fărâmă de viață. Refuzau să ia moartea în calcul, pentru că aceasta i-ar fi bulversat, n-ar mai fi-nțeles nimic și n-ar mai fi găsit nici o explicație pentru ceea ce făceau zi de zi. Abia spre final începeau să-i acorde o oarecare atenție, realizând apropierea uraganului iminent, iar când totul se termina, cum se simțea omul? Simon cum se va simți? Franco cum se simțise? Nimeni nu reușise să ofere o descriere detaliată a ultimelor clipe, în ciuda faptului că unii le trăiseră lucid. Numai că nu puteau accepta că acelea erau cu adevărat ultimele clipe. Erai pe cale să dispari, dar ți-era imposibil să vorbești calm despre asta. Până mai devreme te vânzoleai din loc în loc, râdeai, mâncai sau făceai reclamații. Până și biletele sinucigașilor au îndoielile lor, bine ascunse printre rânduri. Pare o tâmpenie să pleci de tot. Trebuie să fie o glumă. E stupid. Dacă ai fi știut de la bun început că o să mori, păi atunci altfel stăteau lucrurile. Îți filtrai mai bine activitățile. Nu te mai agitai pentru nimicuri, cu atât mai puțin pentru părerile lumii. Dar cine să te acuze? Nimeni nu știe că va muri. Fiecare află asta abia atunci când se-ntâmplă. Cum puteau bănuși? Moartea mereu se întâmplă altcuiva. Dacă ți s-ar întâmpla ție, ar fi o tragedie. Pentru altcineva, e doar ghinion.

*

- Obişnuiai să aduci cafele atunci când soseai dimineaţa în biroul meu, zise Tavas fără a-şi ridica privirea din paginile ziarului pe care tocmai îl răsfoia.

- Asta nu e nici pe departe primul lucru fără precedent care a avut loc săptămâna asta. Raportul legiştilor scrie că nu există nici o urmă de violenţă pe cadavrul găsit în apropierea catedralei, spuse Karl vizibil tulburat, după care se așeză pe scaunul din fața mesei, își plecă încet capul și își fixă privirea în pământ, ca un semn al neputinței. Se așternu o liniște apăsătoare.

Tavas stătea neclintit, uitându-se-n gol prin paginile ziarului. Deodată își aținti privirea asupra unui chiștoc nestins din scrumieră. Nu-l încânta ideea de a deține o scrumieră în birou și nici de a vedea o țigară arzând înăuntru, dar prefera să facă pe plac colegilor, atunci când aceștia intrau pentru diverse discuții. În minte îi apărură imaginea cu fumul ce se înălța dintr-o lumânare, pe care mama sa o aprinsese-n urmă cu mulți ani și o pusese pe masă în timpul unei pene de curent.

Copilăria inspectorului nu a fost una lipsită de greutate. Tatăl său a plecat de acasă pe când acesta avea o vârstă fragedă, fără a da vreo explicație și fără să lase vreo urmă. Astfel, fusese nevoit să o vadă pe mama sa preluând atribuțiile părintești ale unui tată și încercând să-i ofere o educație cât mai potrivită, deși avea o situație materială la limita subzistenței. Orice amintire a copilăriei sale îi crea o stare foarte neplăcută. În tinerețe, aceste amintiri îl făceau să tremure, însă odată cu vârsta, cu experiența și cu puterea dobândită, a învățat să-și stăpânească atât acest obicei, cât și oricare altul. Expresia feței și gesticulațiile lui Tavas încetaseră demult să mai trădeze vreo

slăbiciune. Devenise solid și sobru, pe cât de sobru poate fi un bărbat ce se îndreaptă împotriva voinței lui, însă cu pași grăbiți spre respectabila vârstă de șaizeci de ani. Viața și încercările meseriei îl învățaseră valori importante precum conștiinciozitatea, curajul și perseverența, dar treptat i-au afectat aproape iremediabil simțul umorului.

Avea un păr bogat, ce peste câțiva ani urma să fie albit în totalitate și o barbă minuțios tunsă și aranjată. Barba era un element important al chipului său. În copilărie, tatăl său se bărbiera întotdeauna, spunând că doar motocicliștii și persoanele fără adăpost au așa ceva, lucru pe care Tavas îl credea cu desăvârșire, precum orice alt sfat ori idee a tatălui său. După plecarea inexplicabilă a acestuia, disprețul și ura crescândă a tânărului Tavas pentru tatăl său, îl împinseră să adopte poziții opuse față de orice învățătură primită de la propriul părinte, în încercarea de a se distanța și de a se diferenția cât mai mult de acesta.

Ochii inspectorului văzuseră mai multe lucruri decât acesta și-ar fi dorit. Își fixa atent din priviri persoanele cu care purta o conversație, mulți găsind acest obicei foarte intimidant, deoarece Tavas lăsa impresia tuturor că știa dinainte ce urmau să spună. Ca urmare, orice persoană purta un dialog cu el, se gândea de cel puțin două ori înainte să adauge un fapt neadevărat, de teamă că inspectorul ar putea ști deja cele ntâmplante și lucrurile puteau lua o întorsătură neplăcută.

O cicatrice căpătată în urma cu douăzeci de ani îi brăzda o parte din obrazul stâng până în dreptul urechii. Fusese atacat în fața locuinței sale în plină zi de către un bărbat înarmat cu un cuțit. În acea perioadă, avusese loc un celebru jaf de opere de artă, sau mai bine zis, fuseseră furate niște pânze despre care

unii susțineau c-ar fi fost valoroase. Niște măzgălituri ordinare, vreo trei forme geometrice și câteva culori aruncate la nimereală. În orice caz, investigațiile lui Tavas au dus la găsierea și capturarea tâlharilor într-un timp record, iar acel atac în plină zi, fusese probabil una din consecințele cercetărilor întocmite.

Mâna dreaptă a inspectorului, mult mai tânărul Karl F. îndeplinea ordinele lui Tavas pe cât de rapid îi permiteau cei douăzeci și nouă de ani ai săi. Părul său blond deschis și tuns scurt, corpul său athletic, înălțimea sa de aproximativ un metru nouăzeci și nu în ultimul rând, eficiența ieșită din comun au atras nu doar aprecierea superiorului său, dar și porecla „sulița blondă”. Karl practicase atletismul o bună parte din copilăria și adolescența sa, perioadă în care dobândise una din cele mai importante caracteristici, după spusele lui Tavas - disciplina. Dacă oricare dintre persoanele ce avuseră ocazia să-l cunoască pe Karl mai mult de cincisprezece minute ar fi fost rugate să-l descrie pe acesta în trei cuvinte, „disciplinat” era unul dintre cuvintele care nu ar fi lipsit din nici una dintre caracterizări. Un alergător înnăscut, Karl încă posedă acea agilitate adolescentină și o viteză ieșită din comun. Colegii obișnuiau să glumească pe seama lui, spunând că, din cauza meseriei pe care a ales-o, nu se va mai găsi nimeni care să doboare actualul record mondial la cursa de o sută de metri.

„Un tip de douăzeci și nouă de ani e găsit fără suflare lângă o catedrală, iar acum puștiul ăsta îmi spune că nu există nici o urmă de violență pe cadavru”, se gândi Tavas iritat.

- Ai idee câți ani avea tânărul decedat? Îți spun eu, douăzeci și nouă! Aceași vârstă pe care o ai tu acum! urlă Tavas, vocea lui groasă făcându-i să tresară pe cei din afara

biroului, ce nu puteau asocia noțiunea de ridicare a tonului cu Inspectorul Tavas, și inevitabil, un murmur surd se iscă pe holurile clădirii. Un bărbat de douăzeci și nouă de ani ori ia o supradoză, ori este ucis, iar dacă ar fi ucis, asta ar însemna urme de violență! Tu, la vârsta asta, dacă ai fi găsit lângă o catedrală inexplicabil... Tavas își întrerupse brusc observația moralizatoare, realizând că mergea prea departe fără nici un folos. Nu știi ce se întâmplă cu mine, aberez, o iau razna, îmi cer iertare Karl, e ca și cum mi-ai fi pus pe masă în dimineața asta un puzzle din milioane de bucăți, iar oricât aș căuta unul din colțuri care să mă ajute să încep puzzle-ul, nu îl găsesc. Vreau să mergi până la catedrală și să discuți cu preotul.

- Cu siguranță!

- Înainte să ieși, împrăștează-mi memoria, cum îl chema pe tânărul decedat?

- Franco, domnule.

CUPRINS

Prefață – pag. 5

Partea I – Boala – pag. 11

Partea a II-a – Nunta – pag. 277

